

Teacher-student interactions in the student social network (Shad): a qualitative approach

Saber Shafiei^{1*}, Mohammad Akbari Borang², Hadi Pourshafei³, Mohammad Ali Rostami Nejad⁴

پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۱۱/۱۷

دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۷/۱۹

Accepted Date: 2022/02/06

Received Date: 2021/10/11

Abstract

Social networks are considered as the most effective mass communication space in the world today, which despite the epidemic of Quayd-19 disease and the reduction of real communication and the closure of schools, their role has become more colorful and despite its limited life has a relatively high penetration rate among youth and children. One of these platforms is Shad Network. The structure of the Shad educational network is the same as the structure of a real school, and students enter the virtual classroom and follow the process of teaching and learning that is, in this space, teacher and students interact with each other, but the type of interaction with real space is different. The teaching and learning process can be considered as the result of the interaction of components such as teacher, student and content (and materials). If we accept that interaction plays a fundamental and important role in the teaching and learning process, e-learning, using emerging technologies, provides extensive interactions for accessing extensive information as well as communication. Information and communication technologies make modern education more accessible learning. Information and communication technologies make modern education more accessible learning. Social networks have changed the way people communicate, the way they interact, and the ability to create and share information with the rest of the world, and have become a daily occurrence. Social networks maintain, develop, and build interpersonal relationships based on the creation of personal profile in which

1. PhD Student in Curriculum Studies, University of Birjand, Birjand, Iran.

* Responsible author :

Email: saber.shafiee@yahoo.com.

2. Associate Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Birjand, Birjand, Iran.

3. Associate Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Birjand, Birjand, Iran.

4. Associate Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Birjand, Birjand, Iran.

accessible information is disseminated and shared by everyone on the social network. Social networks have gradually emerged as a new way of communicating between teachers and students, mainly in education, and have become an important means of communication. One of the undiscovered aspects of open learning is the ongoing interaction within the student body using social media. The use of social networks provides an opportunity for teachers and students to be in constant contact in interacting with regular classrooms and creating new teaching and learning spaces. However, this new reality has sparked debate over whether teachers and students should interact in this way, and has led some officials to restrict or even ban such communication. Proponents of teacher-student interaction through social media argue for the freedom of expression of teachers and students, the inevitability of the phenomenon, and the educational potential of social media. As the number of teachers with social media profiles increases, the possibility of teacher-student interaction increases; therefore, if teachers want to take advantage of social media learning opportunities, every teacher and student must interact with them. Therefore, the present study was conducted to identify and analyze teacher-student interactions in the social network of (Shad) students in Ilam. The research method was ethnographic and descriptive. The literal meaning of ethnography is a description of people and cultures. Culture is a central concept in ethnographic research. Scientific ethnographic research, based on the existing methodologies in the humanities, can be done in a wider range, in which there is a quantitative idea on one side and a qualitative idea on the other. The initial framework for identifying teacher-student interactions was designed. The study population was the elementary students of Ilam city in Shad network, which among them 32 students were observed through purposeful sampling method based on the saturation rule of participatory type and semi-structured in-depth interviews. This research led to the identification and explanation of teacher-student interactions in the student social network (Shad). Analysis of how to create interaction between teacher and students in Shad Network showed that most of the interviewees stated that interaction in Shad Network is in the form of lectures. In this method, the researcher has categorized the code of participatory interaction method. This method is more useful than the previous method in socializing students, but it is not complete. Some of the interviewees also stated that in the third method, the interaction in the online classroom is friendly. In this way, in addition to interactive engagement, students are even allowed to joke and talk with each other, allowing students to engage in extracurricular interactions. In this way, the class is held in a friendly way.

According to researchers, this method is the best interactive method, but in analyzing the necessary skills to create interaction between teacher and students in a Shad network; Some of the interviewees stated that the essential interactive and communication skills in online classes only include listening correctly, paying full and accurate attention to the teacher, typing, asking the right questions, and getting the purpose right. Codifies the core skills of lesson interaction (teaching and learning). But some have also believed that in addition to the above skills; Must have the skills to be able to communicate friendly with the teacher and classmates, self-confidence, speaking skills and the ability to communicate sincerely with classmates and the teacher and other skills that the student has in the classroom and school. Generally; Findings showed that according to the observations and expression of media, creating interaction between teacher and students in the Shad network is done in three ways: interaction by preacher and listener, interaction by participatory method and interaction by friendly method. Also essential communication and interaction skills in a Shad network; The main skills are interaction (teaching and learning) and communication and friendship skills; But in terms of media, the platforms that teachers use to create interaction for technology students are incentives and open spaces and give students the opportunity to interact. In the end, it is suggested: 1- Teachers and students should be encouraged through participatory and friendly interactions to expand and strengthen the interactive spirit in the context of online networks with the dual function of teaching and learning and strengthening interaction. 2- Providing the necessary bases for students to interact and take advantage of the prevalence of coronary heart disease to change the traditional teaching method and enter the new and participatory teaching. 3- Establishing training workshops for teachers to get acquainted with the teaching method in virtual networks and empower them in the methods of interaction in social networks is recommended.

Keywords: interaction, ethnography, social networks, Shad network.

تعاملات معلم و دانش‌آموزان در شبکه اجتماعی دانش‌آموزان (شاد): رویکرد کیفی

صابر شفیعی^{۱*}، محمد اکبری بورنگ^۲، هادی پورشافعی^۳، محمدعلی رستمی نژاد^۴

چکیده

امروزه شبکه‌های اجتماعی مؤثرترین فضای ارتباطی محسوب می‌شوند که با همه‌گیری ویروس کووید-۱۹ و تعطیلی مدارس نقش آنها پررنگ‌تر شده است. پژوهش حاضر با هدف شناسایی و واکاوی تعاملات معلم و دانش‌آموزان در شبکه اجتماعی دانش‌آموزان (شاد) شهر ایلام انجام شد. روش تحقیق مردم‌نگاری و از نوع توصیفی بود. جامعه آماری پژوهش، دانش‌آموزان ابتدایی شهر ایلام هستند که در بستر شبکه شاد تحصیل می‌کنند و از میان آنها با روش نمونه‌گیری هدفمند و بر اساس قاعده اشباع نظرات ۳۲ دانش‌آموز به عنوان نمونه پژوهش (باتوجه به محدود بودن نمونه در دسترس و حصول نتایج مورد انتظار) انتخاب شدند. این تحقیق به شناسایی و تبیین تعاملات معلم و دانش‌آموزان در شبکه اجتماعی دانش‌آموزان (شاد) منتج شد.

یافته‌های تحقیق نشان داد، ایجاد تعامل بین معلم و دانش‌آموزان در شبکه شاد به سه طریق، تعامل به روش واعظ و مستمع، تعامل به روش مشارکتی و تعامل به روش دوستانه انجام می‌شود، همچنین مهارت‌های ضروری ارتباطی و تعاملی در شبکه شاد شامل: مهارت‌های اصلی تعامل درسی (تدریس و یادگیری) و همچنین مهارت‌های ارتباطی و دوستانه است، از نظر اطلاع‌رسان‌ها بسترهایی که معلم برای ایجاد تعامل با دانش‌آموزان باید فراهم کند شامل فن‌آوری، بسترهایی تشویقی و باز گذاشتن جو و دادن اختیار به دانش‌آموزان برای تعامل است.

واژه‌های کلیدی: تعامل، مردم‌نگاری، شبکه‌های اجتماعی، شبکه شاد، دانش‌آموزان.

۱. دانشجوی دکتری مطالعات برنامه درسی، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران.

Email: saber.shafiee@yahoo.com

* نویسنده مسئول.

۲. دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران.

۳. دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران.

۴. دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران.

مقدمه

امروزه دانشمندان علوم اجتماعی به این نتیجه رسیدند که با توجه به نفوذ فن آوری اطلاعات و ارتباطات در بسیاری از حوزه‌های زندگی اجتماعی، از جمله آموزش و یادگیری نمی‌توانند بسیاری از جنبه‌های زندگی اجتماعی و فرهنگی را بدون ترکیب اینترنت و ارتباطات با واسطه کامپیوتر در مطالعات خود درک کنند و اینترنت و فضای مجازی، فرصت‌ها برای مشارکت و تعامل در گروه‌های اجتماعی و آموزشی را افزایش می‌دهد (Langer & Bcchian, 2005)؛ اما در میان همه‌گیری ویروس کرونا و تعطیلی مدارس، از معلمان خواسته شد تا در کنار آموزش‌های تلویزیونی، جریان آموزش را از طریق پیام‌رسان‌های داخلی پیگیری نمایند. معلمان در راستای عمل به تعهد حرفه‌ای خویش در فضای مجازی حضور پیدا کردند و به‌منظور ساماندهی آموزش مجازی دانش‌آموزان در وزارت آموزش و پرورش، شبکه آموزشی دانش‌آموزان (شاد) طراحی و پیاده‌سازی شد. ساختار شبکه آموزشی شاد همانند ساختار مدرسه واقعی است و دانش‌آموزان وارد کلاس مجازی می‌شوند و فرآیند یاددهی و یادگیری را دنبال می‌کند، یعنی در این فضا نیز معلم و دانش‌آموزان باهم در تعامل‌اند اما نوع تعامل با فضای واقعی متفاوت است (Henry, 2020). فرایند یاددهی و یادگیری را می‌توان حاصل تعامل مؤلفه‌هایی از جمله معلم، شاگرد و محتوا (و مواد) در نظر گرفت. چنانچه بپذیریم تعامل نقشی اساسی و مهم در فرایند تدریس و یادگیری دارد، آموزش مجازی با بهره‌گیری از فناوری‌های نوظهور، تعاملات گسترده‌ای برای دسترسی به اطلاعات وسیع و نیز برقراری ارتباط فراهم می‌سازد. فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات، آموزش مدرن را به یادگیری در دسترس تری تبدیل می‌کنند. یکی از جنبه‌های کشف نشده آموزش باز، تعامل مداوم ارتباطی درون گروه دانش‌آموزی با استفاده از رسانه‌های اجتماعی است. آموزش امروزه بیشتر باز شده و به لطف فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی شخص را دائماً همراهی می‌کند. اصطلاح "آموزش آزاد" غالباً در ادبیات علمی و بدون تعریف مناسب استفاده می‌شود. از آنجا که این شکل از آموزش نه تنها متضمن بسیاری از شیوه‌های متنوع آموزشی است که برخی از آنها توسط نویسندگان تأکید شده‌اند، بلکه تعیین‌کننده انتقال آموزش به یک آموزش جدید است (Daria and et al, 2020).

محیط‌های آموزش مجازی به معلم و شاگرد امکان می‌دهند که اجتماعات یادگیری خاص خود را تشکیل دهند. در چنین محیط‌هایی است که آموزشگر و شاگردان در گفت‌وگوهای فکری و هوشمندانه شرکت می‌کنند و با تبادل اندیشه‌های خود به اشتراک دانش می‌پردازند (Mohammadi et al, 2019).

در واقع، با ایجاد پشتیبانی روانی و عاطفی، در برنامه‌های آتی یکدیگر مؤثر واقع می‌شوند. ایده‌ها و افکاری را به وجود می‌آورند و با یادگیری از فرهنگ یکدیگر، تفاهمی را ایجاد می‌کنند که گسترش افق‌های فکری یکدیگر را موجب می‌شود. در واقع، این تعاملات می‌تواند بسیاری از محاسن تعاملات موجود در کلاس‌های سنتی را داشته باشد، ولی نقطه قوتش این است که روابط ایجادشده در فضای مجازی، می‌تواند ابعاد جهانی داشته باشد (Hargreaves & Fullan, 2013). اما تعامل امری دوسویه است که حداقل به دو طرف و به دو عمل نیاز دارد. تعامل زمانی اتفاق می‌افتد که طرفین به صورت متقابل یکدیگر را تحت تأثیر قرار دهند. یاددهی - یادگیری مجازی نیز شکلی از آموزش و یادگیری است که در آن تعامل یادگیرنده با مواد و محتوای آموزش و یادگیری، هم‌تایان و آموزشگر به واسطه فناوری اطلاعات و ارتباطات، برقرار می‌شود (Lovat & MacKenzie, 2013).

تحقیقات نشان می‌دهد که تعامل گسترده‌ای که دانش‌آموزان با معلمان دارند، آنها را به طور ایده‌آلی برای عمل به نقش‌های اجتماعی و ارائه مدل‌های رفتاری موفق آماده می‌سازند (Namita, 2012). طبیعت تعاملات آموزشی بین معلم و دانش‌آموز و کیفیت فعالیت‌ها و تجارب آموزشی آنان عامل‌های کلیدی هستند که بر موفقیت دانش‌آموز در مدرسه و حتی در بیرون از مدرسه تأثیر می‌گذارند (Patall, Cooper & Wynn, 2012). معلمان، نسبت به دیگر عامل‌ها از جمله مدرسه و رسانه‌های دیگر و شبکه‌های ارتباطی نقش برجسته‌تری در ایجاد تغییر در پیشرفت دانش‌آموز دارند (Wentzel, 2009). به‌علاوه اصلاح روابط و تعاملات دانش‌آموزان و معلمان و ایجاد روابط قوی مثبت بین معلم و دانش‌آموز به اصلاح، اجتماعی‌منجر خواهد شد (Schneider, Coutts & Gruman, 2012). اهمیت این تعاملات در مباحث علم روانشناسی و علوم تربیتی در خصوص تأثیر آن بر مؤلفه‌های موفقیت و پیشرفت تحصیلی، اعتمادبه‌نفس و خلاقیت دانش‌آموزان اثبات شده است؛ اما ضرورت فعال‌سازی سامانه شاد از زمان شیوع ویروس کرونا و با دستور ستاد ملی مقابله با کرونا تعیین شد، اما در ادامه وزارت آموزش و پرورش راه‌اندازی شبکه آموزشی دانش‌آموز «شاد» را روندی طولانی مدت تلقی کرد که حتی بعد از زمان شیوع ویروس کرونا نیز می‌تواند ادامه یابد (Zamani et al, 2019). استفاده از شبکه‌های اجتماعی و فضای مجازی برای آموزش و یادگیری سال‌ها پیش از سوی کشورهای دیگر آغاز شده و به عنوان بستری برای خلاقیت دانش‌آموزان معرفی می‌شود، زیرا می‌تواند ارسال هم‌زمان اطلاعات را بدون اتلاف وقت انجام دهد و روند یادگیری را بسیار سریع‌تر کند و به دلیل اینکه قابلیت چندوجهی سازی آموزش

با به کارگیری صدا، متن و فیلم را دارد، عملاً همان مزیت‌های آموزش حضوری را دارد، از این رو آموزش با استفاده از سامانه شاد می‌تواند به عنوان یک برنامه بلندمدت وارد سیستم آموزش کشور شود. نتایج پژوهش‌های عباسی و همکاران (Abbasi et al, 2019) نشان داد چالش‌های تدریس در فضای مجازی و شبکه آموزشی شاد شامل عدم دسترسی همه دانش‌آموزان به فضای مجازی به ویژه در مناطق محروم و ایجاد نابرابری در فرصت آموزش، سنگین بودن هزینه‌های اینترنت، کند بودن سرعت اینترنت، دشوار بودن سنجش یادگیری واقعی دانش‌آموزان و عدم تعامل مناسب دانش‌آموز و معلم و همچنین دانش‌آموزان با یکدیگر، سلب شدن قدرت نظارت از معلم، اعتیاد برخی دانش‌آموزان به اینترنت، عدم وقت‌گذاری برخی معلمان به امر تدریس و ارزیابی، کاهش انگیزه برخی دانش‌آموزان نسبت به تحصیل در شیوه جدید تدریس بود، همچنین یافته‌های پژوهش پرهیزی و همکاران (Parhizi et al, 2014)، با عنوان چالش‌های آموزش مجازی به دسته‌بندی موارد محل در آموزش مجازی پرداخته و آنها را در سه دسته تقسیم‌بندی کردند. دسته اول مشکلات فنی، دسته دوم مشکلات مهارتی و عدم تطابق مدرسان با آموزش بر خط که عدم آشنایی با محیط مجازی و ساختار آن، دشواری ارزیابی کیفیت یادگیری فراگیران، عدم تعامل مناسب معلمان و دانش‌آموزان و دسته سوم، نیز نبود درک مناسب، افزایش حجم کاری مدرسان را شامل می‌شود.

در پژوهشی دیگر که توسط نجفی (Najafi, 2020)، از فضای مجازی آموزشی، تأخیر در بازخورد آموزشی، تعویق در یادگیری غیرهمزمان و کمبود انگیزه برای خواندن محتوای الکترونیکی آنلاین و از همه مهمتر عدم تعاملات انسانی، عاطفی و ارتباطات چهره به چهره در کلاس و فقدان مهارت‌های ارتباطات اجتماعی و همچنین عدم امکان اجرای برخی فعالیت‌های عملی در کلاس را از نقاط ضعف آموزش الکترونیکی و مجازی دانسته است، در نتیجه با توجه به زوایای پنهان موضوع سوال زیر مطرح می‌شود:

نحوه تعاملات میان معلم و دانش‌آموزان در شبکه شاد و بسترهای تعامل و مهارت‌های ضروری تعاملات در کلاس‌های آنلاین کدامند؟

مبنای نظری:

شبکه‌های اجتماعی نحوه ارتباط افراد، تعاملی که دارند و توانایی ایجاد و به اشتراک گذاشتن اطلاعات با بقیه جهان را تغییر داده و به یک اتفاق روزمره تبدیل شده‌اند (Gómez & Roses & Farias, 2012). شبکه‌های اجتماعی باعث حفظ، توسعه و ایجاد روابط بین فردی بر اساس ایجاد مشخصات

شخصی می‌شوند که در آن اطلاعات قابل دسترسی توسط همه کسانی که در شبکه اجتماعی حضور دارند منتشر و به اشتراک گذاشته می‌شود. شبکه‌های اجتماعی به تدریج به عنوان راهی جدید برای برقراری ارتباط بین معلمان و دانش‌آموزان، به طور عمده در آموزش، ظهور کرده و به یک ابزار مهم ارتباطی تبدیل شده‌اند (Akcaoglu & Bowman, Albayrak & Yildirim, 2016; Chromey and et al, 2016). ایجاد سؤالات متنوع در مورد ارتباطات معلم و دانش‌آموز از طریق شبکه‌های اجتماعی و تأثیر آنها بر روند یادگیری (Hershkovitz & Forkosh-Baruch, 2013). استفاده از شبکه‌های اجتماعی این فرصت را برای معلمان و دانش‌آموزان فراهم می‌کند تا در تعامل با کلاس‌های متداول و ایجاد فضاهای جدید آموزشی و یادگیری در تماس مداوم باشند (Lee & Ean, 2016; Hamid and et al, 2015). با این حال، این واقعیت جدید بحث‌هایی را در مورد اینکه آیا معلمان و دانش‌آموزان باید از این طریق تعامل داشته باشند ایجاد کرده است و باعث شده برخی از مقامات چنین ارتباطی را محدود یا حتی آن را ممنوع کنند (Asterhan & Rosenberg, 2015). حامیان تعامل معلم و دانش‌آموز از طریق شبکه‌های اجتماعی استدلال‌های موافق مانند آزادی بیان معلمان و دانش‌آموزان، اجتناب‌ناپذیری پدیده و پتانسیل آموزشی شبکه‌های اجتماعی را ارائه می‌دهند. با افزایش تعداد معلمان دارای پروفایل شبکه‌های اجتماعی، امکان تعامل معلم و دانش‌آموز افزایش می‌یابد؛ بنابراین، اگر معلمان بخواهند از فرصت‌های آموزشی شبکه‌های اجتماعی استفاده کنند، هر معلم و دانش‌آموز باید روی آنها تعامل داشته باشند (Tecelehaimanot & Hickman, 2011).

یادگیری الکترونیکی، آموزش مجازی واژه‌هایی هستند که شما با آنها بیگانه نیستید، گرچه هیچ اندیشمند یا روان‌شناسی معتقد نیست که ارزش کلاس حضوری را برابر کلاس مجازی بداند و با وجود پیشرفت‌های علمی در زمینه فناوری‌های جدید و روش‌های نوین یاددهی و یادگیری هنوز هم کتاب کاغذی بهترین منبع آموزش است (Maafi, 2019)؛ اما آموزش الکترونیکی هم تابع شرایط و معلولت‌های خود است که بر کسی پوشیده نیست، اکنون بیش از هر زمانی دولت الکترونیک، یادگیری الکترونیکی و آموزش الکترونیکی می‌تواند به آموزش و پرورش به عنوان بزرگ‌ترین متولی آموزش در کشور کمک کند. در واقع ابزار یا بستری است برای تداوم فرآیند یاددهی و یادگیری و به اصطلاح در این زمان که بیماری کرونا باعث تعطیلی مدارس شده است، بستر آموزش تعطیل نیست (Daria and et al, 2020).

گسترده‌ی شبکه‌های اجتماعی داخلی و خارجی، سیستم‌های مدیریت یادگیری^۱ و سایت‌های آموزشی باعث شده معلمان از هر ابزاری که به نظر فرآیند یاددهی را تسهیل می‌بخشد، استفاده نمایند؛ اما به نظر می‌رسد ساماندهی فرآیند یادگیری در فضاهای مجازی برای متولیان امر آموزش یک ضرورت است و یکپارچه‌سازی ارائه آموزش و گردش محتوا، سنجش تحصیلی و تعامل بین دانش‌آموز و معلم موجب ایجاد عدالت آموزشی می‌گردد (Zamani et al, 2019).

تعدادی از مهارت‌های ضروری که می‌تواند تمرکز و قدرت یادگیری در کلاس آنلاین را بالا ببرد عبارت‌اند از: **گوش دادن**، گوش دادن یکی از مهم‌ترین جنبه‌های ارتباطی است زیرا معلمی که با انجام کارگروهی، روش پرسش‌گری، حل مسئله در تدریس، دانش‌آموزان را در فرآیند یادگیری مشارکت می‌دهد، با وارد کردن دانش‌آموزان در بحث، به آنها انگیزه می‌دهد تا به صحبت‌های همکلاسی‌های خود گوش فرا دهند و خود نیز به صحبت‌های دانش‌آموزان گوش دهد چراکه از این طریق متوجه سطح یادگیری و فهم و آنها خواهد شد و معلم می‌فهمد که آیا روش تدریسش برای دانش‌آموزان مناسب است یا نه (Yazd Khasti et al, 2013). **تعامل و دوستی**، ارتباط و تعامل مؤثر و دوستی با دانش‌آموزان حتی در کلاس‌های آنلاین می‌تواند آموزش و میزان یادگیری دروس را در دانش‌آموزان تقویت کند (Maafi, 2019). **اعتماد به نفس**، در کلاس آنلاین ممکن است مشکلاتی مانند قطعی یا کندی اینترنت، حضور اعضای خانواده و... وجود داشته باشد اما باید معلم اعتماد به نفس داشته باشد و اجازه ندهد عوامل خارجی حواس او را پرت کند (Daria and et al, 2020).

معرفی برنامه شاد

بعد از شروع ویروس کرونا امکان برگزاری کلاس‌های درس در مدرسه وجود نداشت به همین دلیل نیاز بود تا بستری در فضای مجازی برای برقراری ارتباط میان دانش‌آموزان و معلمان ایجاد شود تا هم از خطر ابتلا به این بیماری در امان باشند و هم کلاس‌های درس بتوانند مباحث درسی را به سر حد قابل قبولی برسانند و هر چه سریع‌تر دانش‌آموزان بتوانند به شرایط عادی بازگردند البته در این میان بسیاری از مدارس به کمک معلمان و دانش‌آموزان راه کارهایی خلاقانه برای رفع این مشکل پیدا کرده‌اند، اما در نهایت پلتفرمی رسمی با امکانات کامل برای استفاده حداکثری از پتانسیل معلمان خوب و دانش‌آموزان عزیز فراهم شد. در همین راستا سازمان آموزش و پرورش به کمک متخصصان

حوزه‌ی فناوری اطلاعات^۱ نرم افزار شاد آموزش و پرورش را ایجاد کرد تا امکان برقراری ارتباط میان دانش‌آموزان و معلمان فراهم کند تا در محیطی مناسب و با حفظ حریم شخصی و امکاناتی مناسب دانش‌آموزان بتوانند در محیطی آموزشی در فضای مجازی اما نزدیک به محیط واقعی درسی قرار گیرند. ساختار برنامه شاد همانند ساختار مدارس واقعی است یعنی دانش‌آموزان وارد کلاس مجازی می‌شوند و معلم در همان زمان مطابق با برنامه کلاسی حضور دارد و فرآیند یاددهی-یادگیری را دنبال می‌کند. تدریس مواد درسی توسط معلم، محتوای اصلی آموزش مجازی در برنامه شاد را تشکیل می‌دهد، اما معلم مجاز است از محتوایی که از قبل در برنامه شاد بارگذاری شده نیز بهره بگیرد. همچنین از ابتدای سال تحصیلی جاری، امکان پخش زنده کلاس برای معلمان فراهم شده است (Haji et al, 2019).

از ویژگی‌های عمومی پیام رسان شاد ایجاد ارتباط بین شبکه‌ای از افراد است؛ در سرویس پیام رسان شاد مدیر یا معلم می‌تواند رسانه‌ای اشتراکی ایجاد کند که با افزودن دانش‌آموز، مدیر و معلم به صورت اشتراکی در گروه تا حجم ۱/۵ گیگابایت محتوا ارسال کنند؛ انتخاب نام و ایجاد لینک دعوت منحصر به فرد برای گروه و اشتراک‌گذاری و ارسال انواع محتوای صوتی، تصویری و متنی و ارسال فایل تا حجم ۱/۵ گیگابایت و امکان پخش زنده یک طرفه در گروه و دریافت نظر کاربران به صورت بلادرنگ و برگزاری نظرسنجی به خاموش و روشن کردن اعلان‌ها برای دنبال‌کننده‌ها و امکان تغییر مالک گروه و واگذاری و تعریف ادمین‌های دیگر با دسترسی‌های و دیدن لیست اعضا و دیدن لیست مدیران و ارسال پیام و افزودن عضو و تعیین لیست سیاه و حذف گروه و عدم دسترسی تمامی اعضا به محتواها است.

نظریه‌های حمایت‌کننده از یادگیری در شبکه‌های اجتماعی

از نظریه‌های در خصوص یادگیری در فضای مجازی نظریه حمایت‌کننده از این نوع یادگیری است یافته‌های نشان داد که طبقات اصلی مستخرج از تحلیل محتوای کیفی نظریه‌های حمایت‌کننده یادگیری غیررسمی در شبکه‌های اجتماعی شامل ابعاد شبکه‌های اجتماعی، تعاملات شبکه‌ای، انواع یادگیری و عناصر برنامه درسی شبکه‌ای است.

ابعاد شبکه‌های اجتماعی نشان داد که شبکه‌های اجتماعی رسانه‌های مشارکتی قوی هستند که امکان برقراری ارتباطات فرامرزی و مبادله اطلاعات را بر اساس علایق فراهم می‌کنند. این شبکه‌ها فواید متعددی دارند که از جمله آنها می‌توان به بهبود فرایند یادگیری، حل مسائل، جامعه پذیری و تأمین کنندگی نیازهای شناختی و روانی اشاره کرد؛ به عبارتی دیگر شبکه‌های اجتماعی از طریق برقراری ارتباطات مجازی و تناسبی که با نیازها و علایق فراگیران دارند، فرآیند یادگیری را برای فراگیران آسان می‌کنند. همچنین مضرات آنها شامل عدم اعتماد کاربران به اشتراک پیام، دسترسی هکرها به اطلاعات اعضا و عدم امنیت کاربران است (Razak et al, 2013).

روش تحقیق:

روش تحقیق در مطالعه حاضر از نوع مطالعه قوم‌نگاری بر اساس روش اتنوگرافی انجام شد. داده‌ها با استفاده از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته جمع‌آوری و سپس کدگذاری و تحلیل شد. معنای تحت‌اللفظی مردم‌نگاری توصیفی از مردم و فرهنگ‌هاست. فرهنگ مفهومی محوری در تحقیق مردم‌نگاری است (Pouya&Maleki, 2012). تحقیق مردم‌نگاری به لحاظ علمی، بر اساس روش‌شناسی‌های موجود در علوم انسانی می‌تواند در طیفی وسیع‌تر که در یک طرف آن ایده کمی و در طرف دیگر ایده کیفی حاکم است، انجام پذیرد (Vaddahir, 2010)، در بخش کیفی پژوهش حاضر ابتدا از طریق بررسی متون مرتبط با مصاحبه، چارچوب اولیه شناسایی تعاملات معلمان و دانش‌آموزان طراحی شد. در این مرحله جامعه پژوهش دانش‌آموزان دوره ابتدایی شهر ایلام در شبکه شاد بودند. روش نمونه‌گیری در این تحقیق هدفمند بود و اطلاع رسانی‌ها بر اساس معیارهای نظری و میزان روشنایی بخشی احتمالی شان برای پژوهش انتخاب شدند. در این روش، انتخاب آگاهانه شرکت‌کننده‌های خاص با پژوهشگر است تا اطلاعات جدید ارائه شود، زیرا افرادی که بیشترین اطلاعات را در زمینه موضوع مورد مطالعه دارند، برای پاسخگویی به سؤالات انتخاب می‌شوند. بر این اساس تعداد مشارکت‌کنندگان در پژوهش بر اساس اشباع نظری تعیین شد و به ۳۲ دانش‌آموز رسید. روش گردآوری قوم‌نگاری یا مردم‌نگاری به مطالعه نظام‌مند مردم و فرهنگ‌ها گفته می‌شود. طراحی آن به صورتی است که پژوهشگر در آن پدیده فرهنگی را در جامعه از زاویه دید موضوع مطالعه بررسی می‌کند. قوم‌نگاری ابزاری است که فرهنگ یک گروه را به صورت مکتوب و مصور بازنمایی می‌کند؛ بنابراین بسته به اینکه به‌عنوان یک مورد قابل‌شمارش یا اسم از آن یاد شود این عبارت معنای متفاوتی خواهد یافت. از آنجاکه ما می‌خواهیم تعاملات بین معلمان و دانش‌آموزان را کشف کنیم و همچنین

این تعاملات خود بخشی از فرهنگ آموزش هست به همین خاطر از روش قوم‌نگاری که به مطالعه فرهنگ می‌پردازد استفاده می‌کنیم.

یافته‌ها:

پرسش ۱- چگونه در تدریس آنلاین با معلم و همکلاسی‌های خود تعامل برقرار می‌کنید؟

نتایج تحلیل مصاحبه‌ها نشان داد، حدود ۷ نفر از دانش‌آموزان بیان داشتند که {بعضی از معلمان در کلاس آنلاین فقط متن درس را منتشر می‌کند و به صورت صوتی یا تصویری توضیح می‌دهند و دانش‌آموزان نیز فقط به معلم گوش می‌دهند و معلم به دانش‌آموزان اجازه نمی‌دهد در خلال درس دادن سوال بپرسند، باهم صحبت کنند} این روش تدریس مانند تدریس به صورت سنتی است و تعامل در این روش به صورت سخنرانی است و تعامل به صورت چهره به چهره صورت می‌گیرد و معلم از روی حالات چهره می‌فهمد که دانش‌آموزان درس را متوجه شده‌اند یا نه، همچنین ۴ نفر از دانش‌آموزان گفتند که {معلم مانند کلاس‌های حضوری احوال‌پرسی کرده ولی غالب وقت کلاس با صحبت کردن معلم می‌گذرد}. ۳ نفر از دانش‌آموزان نیز بیان کردند که {در کلاس‌های آنلاین معلم به صورت تصویری یا صوتی درس را توضیح می‌دهد و در پایان درس و خارج از وقت کلاس دانش‌آموزان سوالات را مطرح می‌کنند و معلم جواب‌ها را ارائه می‌دهد اما دانش‌آموزان با هم تعاملی ندارند و فقط معلم با دانش‌آموزان تعامل دارد}.

اما از بین مصاحبه‌شوندگان تعداد ۵ نفر ادعا کرده‌اند {معلم به روش تصویری یا صوتی ابتدا با دانش‌آموزان احوال‌پرسی می‌کند و سپس درس را توضیح می‌دهد و به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد در خلال درس سوال بپرسند و همزمان جواب می‌دهد}، همچنین دانش‌آموزان بر این باور بودند که {معلم به صورت متنی، صوتی و... درس را تدریس می‌کند و به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد در خلال درس سوال بپرسند و در کلاس مشارکت فعال داشته باشند}، در این روش تعامل کلاس به صورت مشارکتی اداره می‌شود و امکان تعامل دانش‌آموزان با معلم و دیگر دانش‌آموزان تعامل دارند و ولی تعامل فقط محدود به درس است.

در روش سوم تعامل در کلاس آنلاین به صورت دوستانه است به این ترتیب که از بین مصاحبه‌شوندگان تعداد ۵ نفر ادعا کرده‌اند {معلم به روش تصویری یا صوتی متنی تدریس می‌کند، در کلاس معلم با دانش‌آموزان تعامل دوستانه دارد و با دانش‌آموزان شوخی می‌کند}، برخی از دانش‌آموزان گزارش داده‌اند که {در برخی کلاس‌ها در خلال درس معلم هر نیم ساعت یا یک ربع وقت استراحت

می‌دهد و به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد تعامل غیر درسی داشته باشند حتی شوخی کنند و دانش‌آموزانی که متوجه درس نشده‌اند بعد از کلاس سوالاتشان را مطرح می‌کنند و معلم یا دانش‌آموزانی که درس را بهتر متوجه شده‌اند درس را توضیح می‌دهند و به این روش با هم تعامل دارند. در این روش، کلاس به صورت دوستانه و شاد برگزار می‌شود. همچنین با نگاهی به بیانات اطلاع‌رسان‌ها چنین استنتاج می‌شود که اکثر افراد اعتقاد دارند که کلاس به سه صورت تعامل به روش واعظ و مستمع، روش تعامل مشارکتی و تعامل دوستانه اداره می‌شود که برخی از نظرات اطلاع‌رسان‌ها درباره روش‌های ایجاد تعامل بین معلم و دانش‌آموز عبارت است از:

اطلاع‌رسان کد ۱: {معلم من ابتدا درس را به صورت تصویری و متنی تدریس می‌کند و سپس به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد در پایان درس سوالات خود را بپرسند و جواب می‌دهد}.

اطلاع‌رسان کد ۳: {معلم ما به صورت تصویری از دانش‌آموزان می‌خواهد که کلاس را به صورت مشارکتی اداره کنند و افرادی که آمادگی دارند کلاس را اداره کنند و در کلاس تعامل چند جانبه وجود دارد ولی تعامل فقط محدود به درس است}.

اطلاع‌رسان کد ۷: {معلم ما به هر سه صورت تصویری، صوتی و متنی درس را تدریس می‌کند و وقتی دانش‌آموزان خسته می‌شوند وقت استراحت می‌دهد و هم‌کلاسی‌ها می‌توانند بایکدیگر و با معلم ارتباط داشته باشند، حتی شوخی کنند یا اگر متوجه درس نشده‌اند بعد از کلاس سوالاتشان را مطرح کنند}.

اطلاع‌رسان کد ۱۲: {معلم به روش تصویری تدریس می‌کند و فقط معلم اول کلاس احوال‌پرسی می‌کند و بعد تدریس می‌کند و ما فقط گوش می‌دهیم}.

اطلاع‌رسان کد ۲۰: {معلم من به هر سه روش متنی، تصویری و صوتی تدریس می‌کند و در صورت اشکال دانش‌آموز اجازه دارند در هر زمانی حتی در خارج کلاس تماس تلفنی بگیرند و سوالات خود را بپرسند}.

اطلاع‌رسان کد ۲۳: {معلم من فقط به روش تصویری یا صوتی تدریس می‌کند، در کلاس معلم با دانش‌آموزان تعامل دوستانه دارد و هنگامی که دانش‌آموزان خسته شدند حتی در بین کلاس اجازه دارند با هم صحبت کنند}.

جدول ۱: جمع‌بندی و شناسایی روش‌های ایجاد تعامل بین معلم و دانش‌آموزان

کدهای باز	کدهای محوری	کد انتخابی
<p>- معلم به روش تصویری ابتدا احوال پرسى با همه می‌کند و بعد تدریس می‌کند و ما گوش می‌دهیم.</p> <p>- معلم متن درس را منتشر می‌کند و به صورت صوتی توضیح می‌دهد و ما نیز گوش می‌دهیم و به دانش‌آموزان اجازه نمی‌دهد در خلال درس صحبت کنند.</p> <p>- معلم به صورت صوتی درس می‌دهد و ما گوش می‌دهیم و گاهی ما سوالات را به صورت متنی با هم‌کلاسی‌ها گفتگو می‌کنیم.</p> <p>- معلم به صورت متنی و صوتی یا گاهی تصویری تدریس می‌کند و دانش‌آموزان گوش می‌دهند و در پایان از دانش‌آموزان سوال می‌پرسد.</p> <p>- معلم به صورت تصویری درس را توضیح می‌دهد و در پایان در خارج از وقت کلاس دانش‌آموزان سوالات را مطرح می‌کنند و باهم تعامل می‌کنیم.</p>	<p>تعامل به روش واعظ و مستمع</p>	<p>چگونگی ایجاد تعامل بین معلم و دانش‌آموزان</p>
<p>- معلم به روش تصویری یا صوتی ابتدا احوال پرسى و خوش و بش می‌کند و به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد در خلال درس سوال بپرسند.</p> <p>- معلم به صورت متنی درس را تدریس می‌کند و به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد در خلال درس سوال بپرسند.</p> <p>- معلم به صورت تصویری از دانش‌آموزان می‌خواهد که کلاس را به صورت مشارکتی اداره کنند و افرادی که آمادگی دارند کلاس را اداره کنند و در کلاس تعامل چند جانبه وجود دارد ولی تعامل فقط محدود به درس است.</p> <p>- معلم به هر سه صورت متنی تصویری یا صوتی با دانش‌آموزان تعامل دارد و به درخواست دانش‌آموزان به با توجه به سرعت اینترنت روش تدریس را انتخاب می‌کند و دانش‌آموزان اجازه دارند در کلاس مشارکت کنند اما با اجازه معلم.</p>	<p>تعامل به روش مشارکتی</p>	

تعامل دوستانه	<p>- معلم به روش تصویری یا صوتی متنی تدریس می کند، در کلاس معلم با دانش آموزان تعامل دوستانه دارد و با دانش آموزان شوخی می کند- معلم ابتدا احوال پرسى می کند، سپس درس می دهد، در خلال درس هر نیم ساعت وقت استراحت می دهد و به دانش آموزان اجازه می دهد تعامل غیر درسی داشته باشند حتی شوخی کنند، حتی دانش آموزان برای رفع خستگی می توانند آواز بخوانند</p> <p>- معلم به صورت متنی درس را تدریس می کند و وقتی دانش آموزان خسته می شوند وقت استراحت می دهد و دانش آموزان بایکدیگر و با معلم تعامل دارند و دانش آموزانی که متوجه درس نشده اند بعد از کلاس سوالاتشان را مطرح می کنند.</p> <p>- معلم به هر سه روش متنی، تصویری و صوتی تدریس می کند و در صورت اشکال دانش آموز اجازه دارد تماس تلفنی بگیرد. دانش آموزان با معلم در صورت عدم توانایی تفهیم در شبه شاد از سایر شبکه های مجازی از جمله واتس آپ، سیگنال و ... با معلم تماس می گیرند.</p>
---------------	---

پرسش ۲- مهارت های ضروری ارتباطی و تعاملی برای دانش آموزان در کلاس های آنلاین

کدامند؟

با توجه به تحلیل مصاحبه ها، ۹ نفر از دانش آموزان بیان داشتند {که مهارت های ضروری تعاملی و ارتباطی در کلاس های آنلاین شامل گوش دادن صحیح، توجه کامل و دقیق به معلم، تایپ کردن، درست سوال پرسیدن و منظور را درست رساندن است؛ زیرا گوش دادن صحیح باعث یادگیری بهتر می شود، اعتماد بنفس در سخن گفتن باعث می شود که دانش آموز سوالات و ابهاماتی که در ذهن دارند را به زبان آورند}. همچنین ۴ نفر ادعا کرده اند {اعتماد به نفس در تعامل ضروری است که دانش آموز بتواند با معلم و دانش آموزان دیگر ارتباط برقرار کند}.

۱۲ نفر نیز از دانش آموزان اعتقاد دارند که {علاوه بر مهارت هایی مانند گوش دادن، سوال پرسیدن و تایپ کردن در تعامل کلاسی لازم و ضروری است سایر مهارت های توانایی برقراری ارتباط دوستانه با معلم و همکلاسی ها، اعتماد به نفس، سخن گفتن و مهارت برقراری ارتباط صمیمانه با همکلاسی ها

و معلم، توانایی جک‌گویی، احوال‌پرسی و خوش و بش و صحبت دوستانه برای برقراری تعامل دوستانه و سایر مهارت‌هایی که دانش‌آموز در کلاس‌های حضوری و مدرسه دارد ضروری است. در نتیجه با توجه به نظرات دانش‌آموزان این‌گونه استنتاج می‌شود که دو دسته مهارت اصلی تعامل درسی و تعامل دوستانه برای کلاس‌های آنلاین ضروری است. برخی از نظرات اطلاع‌رسانها دربارهٔ مهارت‌های ضروری ارتباطی و تعاملی برای دانش‌آموزان که بیشترین فراوانی را دارند عبارت است از:

اطلاع‌رسان کد ۳: {به نظر من مهارت‌های ضروری ارتباطی فقط شامل مهارت‌های اصلی درسی است شامل گوش دادن، توجه به معلم، تایپ کردن، درست سوال پرسیدن و منظور را درست رساندن است}.

اطلاع‌رسان کد ۸: {به نظرم مهارت‌های ضروری ارتباطی علاوه بر مهارت گوش دادن، توجه به معلم، تایپ کردن، درست سوال پرسیدن مهارت ارتباط با دیگران، اعتماد به نفس در کلاس آنلاین نیز است}.

جدول ۲: جمع‌بندی و شناسایی مهارت‌های ضروری ارتباطی و تعاملی برای دانش‌آموزان

کد انتخابی	کدهای محوری	کد های باز
مهارت‌های ضروری ارتباطی و تعاملی	مهارت‌های اصلی تعامل درسی (تدریس و یادگیری)	<ul style="list-style-type: none"> - گوش‌دادن، توجه به معلم، تایپ کردن، درست سوال پرسیدن و منظور را درست رساندن. - گوش دادن باعث یادگیری می‌شود. - مهارت گوش دادن، صحیح سخن گفتن، اعتماد بنفس در سخن گفتن. - تا خوب گوش ندهیم نمی‌توانیم خوب یادگیریم. - اعتماد به نفس ضرورت دارد تا بتوان با معلم و دانش‌آموزان دیگر ارتباط برقرار کرد. - توجه کردن و خوب گوش‌دادن مهارت ضروری است برای یادگیری. - یک دانش‌آموز باید همه مهارت‌های گوش دادن، توجه درست، سخن گفتن و اعتماد به نفس را داشته باشد تا بتواند در کلاس مشارکت و تعامل برقرار کند.
	مهارت‌های ارتباطی و دوست‌یابی	<ul style="list-style-type: none"> دانش‌آموزان باید توانایی برقراری ارتباط دوستانه با معلم و همکلاسی‌ها را داشته باشند. - دانش‌آموزان علاوه بر مهارت‌های گوش‌دادن، اعتماد به نفس، سخن گفتن و مهارت برقراری ارتباط صمیمانه با همکلاسی‌ها و معلم را داشته باشند. - مهارت ارتباط با دیگران، اعتماد به نفس. - داشتن مهارت‌های جوک‌گویی، خنداندن کلاس، حتی آواز خواندن. - احوال‌پرسی و خوش و بش و صحبت دوستانه قبل از شروع درس برای کاهش اضطراب و استرس همکلاسی‌ها

پرسش ۳- معلم‌های شما چگونه بسترهای تعامل را با دانش‌آموزان ایجاد می‌کنند؟

با توجه به مشاهده پیام‌های دانش‌آموزان می‌توان این‌گونه استنتاج کرد که معلم می‌تواند بسترهای تعاملی زیر را برای دانش‌آموزان آماده کند. از جمله: {دادن امتیاز و نمره به فعالیت‌های گروهی برای ترغیب به تعامل بین دانش‌آموزان نه فقط تعامل با معلم} (۶ نفر)، یکی دیگر از بسترهای تعاملی که معلم می‌تواند به دانش‌آموز بدهد {اجازه برای گفتگو به زبان کردی برای ایجاد تعامل بیشتر با دانش‌آموزان و معلم است} که کمتر به آن پرداخته می‌شود (۴ نفر). سه نفر از مصاحبه‌شوندگان نیز بیان کرده‌اند که {معلم می‌تواند با دادن اجازه به دانش‌آموزان برای ابراز احساسات در مورد مسائل آموزشی، تبریک تولد و مناسبات، جوک، و بحث بسترهای لازم برای تعامل را مهیا سازد}.

همچنین معلم می‌تواند بسترهای فن‌آوری را برای تعامل بهتر دانش‌آموزان از طریق اجازه دادن به دانش‌آموزان برای برقراری تماس تلفنی و دیگر شبکه‌های اجتماعی از جمله واتس‌آپ، تلگرام، سیگنال را بدهد (۱۱ نفر). {درخواست فیلم گرفتن از تدریس خود و پخش برای دانش‌آموز سپس درخواست از دانش‌آموزان برای دادن نظر درباره آن} (۴ نفر). همچنین {معلم با ایجاد گروه‌های همکاری کلاسی در انجام فعالیت‌های خارج کلاس و دادن تکالیف گروهی که باعث ایجاد تعامل و گفتگو می‌شود}، {دادن امتیاز و نمره به فعالیت‌های گروهی و بازگذاشتن جو کلاس برای گفتگوی دانش‌آموزان حتی برای مباحث غیر درسی، دادن اختیار برای انجام فعالیت‌های غیر درسی مانند پانتومیم و تئاتر، تقلید صدا، حتی و استفاده از آن برای ارائه درس و ایجاد بحث‌های چالش‌آمیز} و مطرح کردن سوالات چالشی برای افزایش اعتماد به نفس بسترهای لازم را برای تعامل بیشتر در کلاس فراهم سازد در نتیجه معلم به سه طریق می‌تواند بسترهای لازم برای برقراری تعامل در دانش‌آموزان فراهم سازد، اول بسترهای فن‌آوری، دوم بسترهای تشویقی برای تعامل و سوم بازگذاشتن جو و دادن اختیار به دانش‌آموزان برای تعامل. برخی از نظرات اطلاع‌رسان‌ها درباره بسترهای تعامل ایجاد شده توسط معلم برای دانش‌آموزان که بیشترین فراوانی را دارند عبارت است از:

اطلاع رسان کد ۳: {معلم من اجازه برقراری تماس تلفنی و دیگر شبکه‌های اجتماعی از جمله

واتس‌آپ، تلگرام، سیگنال و هر وسیله ارتباطی که دو طرف داشته باشند می‌دهد}.

اطلاع رسان کد ۶: {معلم برای تشویق ما برای فعالیت‌های گروهی نمره میان ترم اختصاص

می‌دهد}.

اطلاع رسان کد ۱۰: {معلم به ما اجازه می‌دهد خارج از شبکه شاد نیز با او تماس برقرار کنیم}.

اطلاع رسان کد ۱۴: {معلم به ما اجازه می‌دهد که در کلاس درس حتی با معلم به زبان کردی گفتگو کنیم}.

اطلاع رسان کد ۲۱: {معلم به ما تکالیفی می‌دهد که هر ۳ نفر با هم آن را انجام دهیم و تاکید می‌کند که آن را با کمک هم انجام دهیم نه یک نفر به تنهایی}.

اطلاع رسان کد ۲۸: {معلم به ما تکالیفی می‌دهد که هر ۳ نفر با هم آن را انجام دهیم و تاکید می‌کند که آن را با کمک هم انجام دهیم نه یک نفر به تنهایی}.

اطلاع رسان کد ۳۰: {بیشتر اوقات کلاس درس به صورت پرسش و پاسخ اداره می‌شود}.

اطلاع رسان کد ۳۲: {ما در کلاس می‌توانیم بحث غیر درسی با هم داشته باشیم}.

جدول ۳: جمع بندی و شناسایی بسترهای تعامل ایجاد شده توسط معلم برای دانش آموزان

کدهای باز	کدهای محوری	کد انتخابی
<ul style="list-style-type: none"> - اجازه دادن به دانش‌آموزان برای برقراری تماس تلفنی و دیگر شبکه‌های اجتماعی از جمله واتس‌آپ، تلگرام، سیگنال و... - انجام مکالمات خارج از موضوع درس به عنوان مثال فروش چیزی در گروه و دعوت به رویدادهای شهر، حفظ محیط زیست. - درخواست فیلم گرفتن از تدریس خود و پخش برای دانش‌آموز سپس درخواست از دانش‌آموزان برای دادن نظر درباره آن. - پخش فیلم و درخواست از دانش‌آموزان برای نظر دادن و بحث درباره آن. - برقراری تماس های خارج از شبکه شاد جهت برقراری تعامل و گفتگو. 	بسترهای فن آوری	ایجاد بسترهای تعامل با دانش‌آموزان
<ul style="list-style-type: none"> - دادن امتیاز و نمره به فعالیت‌های گروهی برای ترغیب به تعامل. - اجازه به دانش‌آموزان برای گفتگو به زبان کردی برای ایجاد تعامل بیشتر با دانش‌آموزان دیگر و معلم. - اجازه دانش‌آموزان ابراز احساسات در مورد مسائل آموزشی، تبریک تولد و مناسبات، جوک، همدلی و بحث. - انجام مکالمات خارج از موضوع درس به عنوان مثال فروش چیزی در گروه و دعوت به رویدادهای شهر، حفظ محیط زیست 	بسترهای تشویقی برای تعامل	

<p>باز گذاشتن جو و دادن اختیار به دانش‌آموزان برای تعامل</p>	<p>- دادن تکالیف گروهی که باعث ایجاد تعامل و گفتگو می‌شود. - دادن امتیاز و نمره به فعالیت‌های گروهی - کلاس‌های مجازی را به کلاس‌های حضوری نزدیک کرده که شامل خوش‌آمدگویی، حضور و غیاب، تعامل، گفتگو ... است. - ایجاد گروه‌های همکاری کلاسی در انجام فعالیت‌های خارج کلاسی. - بازگذاشتن جو کلاس برای گفتگوی دانش‌آموزان حتی برای مباحث غیر درسی. - ایجاد فضای پرسش و پاسخ به جای تدریس یک طرفه. - درخواست فیلم‌گرفتن از تدریس خود و پخش برای دانش‌آموز سپس درخواست از دانش‌آموزان برای دادن نظر درباره آن. - دادن اختیار برای انجام فعالیت‌های غیر درسی مانند پانتومیم و تئاتر، تقلید صدا و استفاده از آن برای ارائه درس. - ایجاد چالش‌های بحث و گفتگو و مطرح کردن سوالات چالشی و تعامل و گفتگو در باره آن. - پخش فیلم و درخواست از دانش‌آموزان برای نظردادن و بحث در باره آن.</p>
--	--

نتیجه‌گیری و پیشنهادات

تحلیل چگونگی ایجاد تعامل بین معلم و دانش‌آموزان در شبکه شاد نشان داد اکثر مصاحبه‌شونده‌ها بیان داشتند که بیشتر {معلمان در کلاس آنلاین فقط متن درس را منتشر می‌کنند، یا به روش تصویری و صوتی درس را ارائه می‌دهند و دانش‌آموزان نیز فقط به معلم گوش می‌دهند و معلم به دانش‌آموزان اجازه نمی‌دهد در خلال درس سوال بپرسند و در آخر کلاس سوالات را مطرح می‌کنند}؛ همچنین {دانش‌آموزان در خلال درس نمی‌توانند صحبت کنند}، تعامل در این روش به صورت سخنرانی است در این روش دانش‌آموزان با هم تعاملی ندارند این روش از نظر بسیاری از محققان این زمینه مناسب نیست و دانش‌آموزان باید در کلاس درس با هم تعامل‌سازنده داشته باشند. نتایج این بخش با تحقیقات معافی (Maafi, 2019)، ها و لی (Ha & Lee, 2019) همسو است. اما بعضی از مصاحبه‌شونده‌ها بیان داشتند که {در برخی از کلاس‌های آنلاین معلم ابتدا با دانش‌آموزان احوال‌پرسی می‌کند، سپس درس را به روش تصویری یا صوتی توضیح می‌دهد و به دانش‌آموزان اجازه

می‌دهد در خلال درس سوال بپرسند و همزمان جواب می‌دهد همچنین دانش‌آموزان در کلاس اجازه دارند مشارکت فعال داشته باشند، در این روش تعامل کلاس به صورت مشارکتی اداره می‌شود و دانش‌آموزان اجازه دارند با معلم و دیگر دانش‌آموزان تعامل داشته باشند ولی تعامل فقط محدود به درس است، محقق در این روش کد روش تعامل مشارکتی دسته بندی کرده است. این روش از روش قبلی در اجتماعی کردن دانش‌آموزان مفیدتر است اما کامل نیست (Amigud & Lancaster, 2019)، اما بعضی از مصاحبه شونده‌ها بیان داشتند که در روش سوم تعامل در کلاس آنلاین به صورت دوستانه است به این ترتیب که علاوه بر انجام تعامل که به صورت مشارکتی انجام می‌شود دانش‌آموزان اجازه دارند حتی باهم شوخی و صحبت کنند، در خلال درس معلم وقت استراحت می‌دهد و به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد تعامل غیر درسی داشته باشند در این روش، کلاس به صورت دوستانه و شاد برگزار می‌شود. از نظر محققین این روش بهترین روش تعاملی است (Maafi, 2019)؛ اما در تحلیل مهارت‌های ضروری ایجاد تعامل بین معلم و دانش‌آموزان در شبکه شاد برخی از مصاحبه شونده‌ها بیان داشتند. مهارت‌های ضروری تعاملی و ارتباطی در کلاس‌های آنلاین فقط شامل گوش دادن صحیح، توجه کامل و دقیق به معلم، تایپ کردن، درست سوال پرسیدن و منظور را درست رساندن است که محقق این مهارت‌ها را در قالب مهارت‌های اصلی تعامل درسی (تدریس و یادگیری) کد بندی می‌کند. این یافته با یافته‌های تحقیقات یزد خواستی و همکاران (Yazd Khasti et al, 2013) و نتایج تحقیقات چن و همکاران (Chen et al, 2019) همخوانی دارد. اما برخی نیز اعتقاد داشته‌اند که علاوه بر مهارت‌های فوق، مهارت‌های توانایی برقراری ارتباط دوستانه با معلم و همکلاسی‌ها، اعتماد به نفس، مهارت سخن گفتن و مهارت برقراری ارتباط صمیمانه با همکلاسی‌ها و معلم، توانایی جک‌گویی، احوال‌پرسی و سایر مهارت‌هایی که دانش‌آموز در کلاس‌های حضوری و مدرسه دارد، باید داشته باشند. در نتیجه با توجه به نظرات دانش‌آموزان این گونه استنتاج می‌شود که دو دسته مهارت اصلی تعامل درسی و تعامل دوستانه برای کلاس‌های آنلاین ضروری است. همچنین یافته‌های این تحقیق با نتایج تحقیق بیرقی فرد و همکاران (Birghi Fard, 2019)، که در پژوهشی با عنوان شبکه آموزشی دانش‌آموزی (شاد) به این نتیجه رسیدند که شبکه آموزشی دانش‌آموزی (شاد) قابلیت‌ها و ظرفیت‌های قابل توجهی در تعاملات دانش‌آموزان و معلمان نسبت به سایر پیام‌رسان‌های داخلی و خارجی دارد.

در تحلیل بسترهای تعاملی که معلم باید فراهم کند برخی دانش‌آموزان بیان داشته‌اند: {دادن امتیاز و نمره به فعالیت‌های گروهی برای ترغیب به تعامل}، اجازه برای گفتگو به زبان کردی برای

ایجاد تعامل بیشتر با دانش‌آموزان و معلم، دادن اجازه به دانش‌آموزان برای ابراز احساسات در مورد مسائل آموزشی، تبریک تولد و مناسبات و بحث بسترهای لازم برای تعامل را مهیا سازد که در بستر تشویق و بازگذاشتن جو برای تعامل قرار می‌گیرد، همچنین معلم می‌تواند بسترهای دیگری را برای تعامل بهتر دانش‌آموزان از طریق اجازه دادن به دانش‌آموزان برای برقراری تماس تلفنی و دیگر شبکه‌های اجتماعی از جمله واتس‌آپ، تلگرام، سیگنال را بدهد که در بستر فن‌آوری ارتباطی قرار می‌گیرد.

ملاحظات اخلاقی

در جریان اجرای این پژوهش و تهیه مقاله کلیه قوانین کشوری و اصول اخلاق حرفه‌ای مرتبط با پژوهش رعایت شده است.

حامی مالی

کلیه هزینه‌های پژوهش حاضر توسط نویسندگان مقاله تأمین شده است.

تعارض منافع

مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است. این مقاله قبلاً در هیچ نشریه‌ای اعم از داخلی یا خارجی چاپ نشده است و صرفاً جهت بررسی و چاپ به فصلنامه درس پژوهی ارسال شده است.

Reference

- Abbasi, F., Hejazi, G., & Hakimzadeh, R. (2016). The Living Experience of Primary School Teachers of Teaching Opportunities and Challenges in Students' Educational Network (Shad): A Phenomenological Study. *Scientific Quarterly of Research Teaching*. Eighth year, third issue - autumn 2016. [In Persian].
- Akcaoglu, M., & Bowman, N. D. (2016). Using Instructor-led Facebook Groups to Enhance Students' Perceptions of Course Content. *Computers in Human Behavior*, 65, 582.
- Albayrak, D., & Yildirim, Z. (2015). Using social networking sites for teaching and learning: Students' involvement in and acceptance of Facebook® as a course management system. *Journal of Educational Computing Research* 52(2):155-179.
- Amigud, A., & Lancaster, T. (2019). I will pay someone to do my assignment: An analysis of market demand for contract cheating services on twitter. *Assess. Eval. High. Educ* 45, 541–553.
- Asterhan, C., & Rosenberg, H. (2015). The Promise, Reality and Dilemmas of Secondary School Teacher-Student Interactions in Facebook:

The Teacher Perspective. *Computers & Education*, 85, 134-148.

Bowler, G. M. Jr., (2010). Netnography A Method Specifically Designed to Study Cultures and Communities Online, *The Qualitative Report*, 15 (5), 1270-1275.

Chen, S.-Y., Kuo, H.-Y., & Hsieh, T. (2019). New literacy practice in a facebook group: The case of a residential learning community. *Comput.* 134, 119–131.

Chromey, K. J., Duchsherer, A., Pruett, J., & Vareberg, K. (2016). Double-edged sword: social media use in the classroom. *Educational Media International*, 53(1), 1-12.

Daria, B., Zafer, B., Dmitry, K., Nadezhda, A., Victoria, L., & Anna, R. (2020) Online Group Student Peer-Communication as an Element of Open Education. *Future Internet* 2020, 12, 143; doi:10.3390/fi12090143.

DeLassus, C., & Anido Freire, N., (2014). Access to the luxury brand myth in pop-up stores: A nanographic and semiotic analysis. *Journal of Retailing und Consumer Services*, 21(1), 61-68.

Ean, L. C., & Lee, T. P. (2016). Educational Use of Facebook by Undergraduate Students in Malaysia Higher Education: A Case Study of a Private University. *Social Media and Technology*, 1(1), 1-8.

Gómez, M., Roses, S., & Farias, P. (2012). El uso académico de las reads sociales en universitarios. *Comunicar*, 19(38), 131-138.

Ha, C., & Lee, S. (2019). Elementary teachers' beliefs and perspectives related to smart learning in South Korea. *Smart Learn. Environ.* 6(1), 3.

Hamid, S., Waycott, J., Kurnia, S., & Chang, S. (2015). Understanding Students' Perceptions of the Benefits of Online Social Networking Use for Teaching and Learning. *Internet and Higher Education*, 26, 1-9. doi:10.1016/j.iheduc.2015.02.004.

Hargreaves, A., & Fullan, M. (2013). Mentoring in the new millennium. *Theory into Practice*, 39(1), 50-57.

Henry, D. S., Wessinger, W. D., Meena, N. K., Payakachat, N., Gardner, J. M., & Rhee, S.W. (2020). Using a Facebook group to facilitate faculty-student interactions during preclinical medical education: A retrospective survey analysis. *BMC Med. Educ.* 20, 1–10. [CrossRef].

Hershkovitz, A., & Forkosh-Baruch, A. (2013). Student-Teacher Relationship in the Facebook Era: the Student Perspective. *International Journal of Continuing Engineering Education and Life Long Learning*, 23(1), 33-52.

Langer. R., & Bechman. S. C. (2005). Sensitive research topics: netnography revisited. *Qualitative Marlct Research: An International Journal*. 82). pp189-203.

Maafi, H. (2019). A study of the strengths and weaknesses of the "Shad" network of the website. <http://sedayemoallem.ir/item/19387>. [In Persian].

Mohammadi, R., Hosseini, B., Karimi, Y., & Ahmad Doost, H. (2019). Modeling in Psychotherapy and Counseling to Present Hermeneutic Methodology *Quarterly Journal of Clinical Psychology Studies*, No. 4, Volume 3. [In Persian].

Najafi, H., (2020). Comparison of the effects of blended and traditional teaching methods in learning. *Research in Medical Education*, 11(2), 54-63. [In Persian].

Namita, Miss P.P. (2012). Role of Education in Social Change. *International Educational E-Journal*, Volume-I, Issue-II, Jan-Feb-Mar.

Parhizi, R., Zamani, B., & Asemi, A. (2014). Challenges of Virtual Learning. *Journal of Educational Technology*, 7, 40-43. [In Persian].

Patall, E.A., Cooper, H., & Wynn, S.R. (2010). The effectiveness and relative importance of choice in the classroom. *Journal of Educational Psychology*, 102(4), 896-915. doi: 10.1037/a0019545.

Pouya, A., & Maleki, Z. (2012), Qualitative Strategy of Ethnographic Research: Concept, Paradigm, Characteristics and Complementary Issues, *Quarterly Journal of Police Organizational Development*, No. 41, Volume 9. [In Persian].

Razak, NA., Saeed, M., & Ahmad, Z. (2013). Adopting Social Networking Sites as interactive communities among English foreign language learners in writing: Opportunities and challenges. *English Language Teaching*.;6(11): 187-198.

Schneider, F. W., Coutts, L. M., & Gruman, J. A. (2012). *Applied social psychology: Understanding and addressing social and practical problems*. (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc.

Teclehamanot, B., & Hickman, T. (2011). Student-Teacher Interaction on Facebook: What Students Find Appropriate. *Tech Trends*, 55(3), 19-30. doi:10.1007/s11528-011-0494-8.

UNESCO. (2013). *Revisiting Learning: The treasure within*. Assessing the influence of the 1996 Delors report'.

Vaddahir, A. (2010). Combining the Results of Qualitative Analyzes and Cultural Studies of Reality with Illusion, *Leaf of Culture*, No. 22, Volume 1. [In Persian].

Wentzel, K. (2009). Students' relationships with teachers as motivational

contexts. In K. Wentzel & A. Wigfield (Eds.), *Handbook of motivation in school* (pp. 301–322). Mahwah, NJ: Erlbaum.

Yazd Khasti, B., Adlipour, S., & Sepehri, A. (2013). Content Analysis of Facebook Social Network Pages and Groups with Habermas Public Domain Theory Volume 2, Number 1. [In Persian].

Zamani, B., Butcher, B., & Jabil Ameli, J. (2019). A study of strengths, weaknesses, opportunities and threats facing smart schools. *Quarterly Journal of Educational Innovations*, No. 36, Year 9 of Winter 2016. [In Persian].

